

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **N. C. SCHINA**

COMITETUL :

G. PLASTARA Prof. la Facultatea de Drept din București	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel din București	V. ANGHELOVICI Dr. în Drept din Paris Judecător Tribunalul Ilfov	ALEX. CERBAN Dr. în Drept din Paris Profesor Universitar	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat
---	--	---	---	--

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticei Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 200 lei
 „ Magistrati și Avocați . . . 120 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

Rugăm cu insistență pe onorații noștri abonați a trimite prin mandat poștal plata abonamentelor datorate, pe adresa d-lui Codreanu, la ziar, sau să plătească încasatorilor noștri **D. Niculescu** pentru provincie și **C. Pelculescu** pentru capitală, singurii împuterniciți a încasa sume și libera chitanțe din registrul cu mateă prevăzut cu stampila ziarului. Pentru **BUCOVINA** a bine voit a primi reprezentanța d-l **Dr. OCTAVIAN SCALAT**, avocat din Cernăuți; iar pentru circumscripția Curței de Apel **TG. MUREȘ (Ardeal)** a binevoit a primi înscrierarea cu totul în mod onorific, distinsul nostru colaborator **VL. MAVRODINEANU**, consilier la acea curte, cari sunt autorizați a primi publicațiuni, anunțuri și abonamente și a încasa sumele cuvenite, eliberând chitanțe descărcătoare din registrul prevăzut cu stampila ziarului „Curierul Judiciar“. Rugăm a li se da tot concursul

CURIERUL JUDICIAR

SUMAR

— Solemnitatea deschiderii noului an judecătoresc la Inalta Curte de Casație. — Discursul d-lui prim-președinte Victor Romniceanu;

— Pentru unificarea legislației i comerciale, de d-l N. I. Fișescu;

— Discuția între om cumințe și un bolșevic, de d-l Decan Dem. I. Dobrescu;

— Bibliografie: Asupra contractului de locațiune de d-l N. Iac Constantinescu, consilier la Curtea de Apel Galați. — Introducere.

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. I. și Curtea de Apel București s. II: **I. E. Gueschoff** cu **Banca Marmorosch, Blank & Co.** și **Israel Eskenaszy**. (Dispozițiunile art. 37 din legea măsurilor excepționale prin care se prelungește contractele de închiriere, sunt de ordine publică și se aplică fără distincțiune atât contractelor de închiriere cât și subînchirierilor).

Rezumatul jurisprudenței Curților de apel și Casație

— **Casație I:** 1. Recurs în casațiune. Unde trebuie depus. Condițiunile cerute când este depus la instanța de fond. Consecințe cu privire la termenul depunerii motivelor de casare.

Legea proprietarilor. Dacă în procedura acestei legi se poate ataca titlul proprietarului?

Violența. Vițiu de conștințământ. — 2. Acte de administrație săvârșite de coproprietari. Dacă pot fi impuse celorlalți coproprietari.

— **Casație II:** 1. Parte civilă. Recurs. Modul de judecare. Aplicatiunea dispozițiilor din procedura civilă, nu din cea penală. 2. Crime de înaltă trădare comise de civili. Competința instanțelor penale militare pentru instruirea și judecarea lor în timpul stării de război. — 3. Violențe exercitate asupra victimei pentru ea inculpatul să poată scăpa. Existența crimei și în acest caz.

— **Casație III:** 1. Funcționar inamovibil al Ministerului de instrucțiune. Transferare în alt serviciu. Condițiuni. — 2. Funcționar îndepărtat ilegal din funcțiune. Recurs în contencios. Drepturile câștigate în caz de reușită. — 3. Legate particulare. Taxe sucesorale. Deciziunea minist. de finanțe. Cui poate fi comunicată pentru taxele sucesorale datorite de legatarii particulari.

Solemnitatea deschiderii noului an judecătoresc la Inalta Curte de Casație

Marti 14 cor. s'a deschis noul an judecătoresc. D-l **Victor Romniceanu**, distinsul prim-președinte al Inaltei Curți de Casație, uzând de dispozițiunile art. 72 din legea Curții de Casație, a ținut următoarea cuvântare în fața Secțiunilor-Unite și a unui select public compus, în mare parte, din magistrații Curții de apel și ai Trib. Ilfov cum și a membrilor Baroului.

Iată această interesantă cuvântare:

Onorații colegi,

Intrunindu-ne astăzi după o lungă despărțire, dați-mi roe ca înainte de a reîncepe lucrările, o dată cu salutul meu să vă exprim dorința ca și în viitor să ne unească aceleași sentimente de bună voință și de confraternitate, ca astfel să putem îndeplini cu mai mare folos înalta misiune ce ne este încredințată.

Domnilor,

Activitatea acestei Curți, ca și a tutulor celoralte instanțe judecătorești, în cursul anului trecut, a fost consacrată în cea mai mare parte proceselor cu caracter urgent, cari au fost și sunt o consecință a relei stări economice în care ne găsim ca și celelalte state, în urma greului război prin care am trecut, stare economică care fiind de natură să amenințe liniștea și ordinea publică a făcut să se simtă necesitatea unor legi speciale și excepționale, a căror aplicațiune a făcut obiectul acestei activități. De sigur asemenea legi prezintă viții și neajunsuri, unele sunt insuficiente și nu protej îndeajuns toate interesele, altele au dat loc la numeroase procese cari ocupa aproape exclusiv timpul instanțelor noastre judecătorești și mărește starea de enervare care domnește în spirite, fără să poată aduce liniștea completă și armonia desăvârșită; aceste legi însă nu au un caracter definitiv, ci numai cât va dura

această stare anormală, care să sperăm că va fi cât de scurtă și apoi trebuie să recunoaștem că atunci când lipsa și suferința este generală și atât de adânc simțită, opera legiuitorului devine foarte grea, fiind cu neputință să se satisfacă toate interesele fără să se dea loc la critici și la nemulțumiri, de aceea cred că asemenea neajunsuri nu intră în cadrul aceloră cari conf. art. 72 din legea Curții de Casație urmează să fie semnalate d-lui Ministru al Justiției pentru o nouă legiferare.

Afară de legile excepționale, această înaltă Curte, ca cestiune mai importantă, a avut ocasiunea să observe cât de mult este simțită lacuna din codicele civile, cu privire la persoanele juridice sau morale, și anume când a avut să rezolve cestiunea dacă prin legea de secularizare s'a ridicat caracterul de persoane morale monastirilor, cestiune pe care Curtea în secțiuni unite, conformându-se unei jurisprudențe anterioare a resolutivo, în sensul că ele își păstrează și astăzi personalitatea și capacitatea lor de a dobândi bunuri în viitor.

În adevăr lacuna este evidentă, căci codicele nostru nu se ocupă de loc de persoanele morale, de constituirea, de administrarea și de dizolvarea ori suprimarea lor. Legiuitorul nostru a copiat codicele Napoleon în care nu găsim nimic, nici măcar cuvântul de persoană morală. Lucrul se explică prin aceia că la epoca confecționării codului Napoleon persoanele morale erau considerate ca un pericol social și privite cu mare defavoare, mai ales din cauza înmulțirii bunurilor așa zise de mână moartă, cari fiind inalienabile, erau scoase din circulațiune și prin urmare constituiau un pericol pentru dezvoltarea economică și propășirea statului, care cere mobilitatea capitalurilor ca să poată ajunge la acei cari știu să le dea cea mai bună întrebuințare economică, iar nu să rămână imobilizate în paguba interesului general, în mâini poate nedestoinice a le administra.

Azi însă cu toate aceste inconveniente, în statele mai înaintate în civilizațiune, ca Anglia, Franța, Germania etc. este un curent cu totul contrariu, persoanele morale cu un scop util sunt considerate ca auxiliari indispensabili al statului pentru îndeplinirea complexei și grelei lui misiuni, de aceea prin dispozițiunile legilor lor mai noi se lasă o mai mare libertate pentru formarea și funcționarea acestor persoane, lărgindu-se cât mai mult dreptul lor în domeniul capacității civile. Căci cum scrie Saleilles asupra acestei cestiuni, statul are atât de variate și numeroase interese de ocrotit încât nu poate să satisfacă decât numai pe acelea ce sunt mai urgente și indispensabile, rămâne însă mult de făcut, acum mai ales după dezastrile războiului, în domeniul filantropiei, asistenței, progresului științelor și artelor, etc. În această privință inițiativa privată trebuie să înlesnească misiunea statului, și nu atât inițiativa individuală care e mai puțin eficace, ci

cea colectivă care nu se poate exercita decât sub forma de asociațiuni ori fundațiuni.

De aceia cred că ar fi bine să se completeze cât mai repede această lacună a dreptului nostru privat legiferându-se asupra personalității morale pe baza unei libertăți mai întinse, astfel ca statul să nu aibă alt rol și să nu poată interveni decât ca păzitor al ordinii publice, încolo inițiativa colectivă să fie liberă și lăsată să lucreze așa cum găsește că este de folos.

Cât pentru inconvenientele ce presintă averile de mână moartă, ele pot să fie înlăturate. În privința averii imobiliare, la noi, din cauza înbușcățirii proprietății rurale, pericolul nu mai poate să fie acelaș ca în trecut și apoi se pot găsi mijloace eficace în contra acumulării unor asemenea averi, cum de exemplu mărginirea prin lege a posesiunii imobiliare, ca în dreptul englez, în acest fel ca beneficiarul să fie obligat de a aliena imobilul dobândit în mod gratuit într'un termen determinat și să îl transforme în bani. S'ar putea înfine, cum s'a propus de unii autori, ca statul să organizeze un serviciu de transformare sau chiar de suprimarea fundațiunilor când ele ar deveni inutile ori periculoase.

Cu ocasiunea revizuirii codicilor nostri în scopul unificării legislațiunii în toată întinderea Statului român, completarea lacunei ce semnalăm se impune și pentru această completare cred că ne am putea servi de experiența altor state și mai ales de codul elvețian care e mai recent și conține dispozițiuni mai complete și detaliate.

Domnilor, în cursul anului trecut alte vicii sau neajunsuri în codicii nostri de o așa importanță ca să facă necesară intervenția legiuitorului nu ni s'au prezentat. Sunt însă în unele legi speciale și mai ales în legea Curții de Casație, oare-cari dispozițiuni cari ne a tras mai cu deosebire atențiunea, a căror modificare cred că ar fi folositoare pentru bunul mers al justiției și pe care îmi permit să le supun aprecierii D-voastră.

Mai întâi în privința termenului de recurs, știm că el variază nu numai în materie civilă, comercială și penală, dar mai ales în diferite legiuri fiscale și administrative, așa că în această privință este un adevărat haos. Nici o idee conducătoare în această materie, astfel când este vorba de viață, de onoarea și de libertatea unui om, termenul este foarte scurt, de trei zile numai, iar când e vorba de interesele civile acest termen este cu luni! Este o stare care presintă grave inconveniente atât pentru judecatori cât și pentru înpricinăți, căci dă loc la dificultăți și confuziuni cari pot compromite drepturile lor. Nu există în adevăr nici un motiv de rațiune care să justifice această diversitate de termene, mai ales în legile speciale, afară de capriciul celor ce redactează proiectele de legi. În această materie trebuie să se fină seama mai ales de însem-

natul interes ca procesele ori care ar fi, trebuie să se termine cât mai repede posibil, justiția și ordinea socială cer acest lucru. De aceea cred că în principiu termenul trebuie să fie scurt, și nu văd nici o obiecțiune serioasă ca să nu se admită un singur termen de recurs în ori-ce materie, fără distincțiune, cum este în procedura austriacă și ungară.

Ce să mai zic de inconsecvența unor legi speciale, ca aceea asupra drepturilor proprietarilor rezultând din contractele de închiriere, care la instanțele de fond prevede termene foarte urgente, nu mai trei zile pentru apel, iar pentru recurs necontinând nici o dispozițiune, termenul nu poate fi decât cel obicinuit: de două luni.

Ori legea aceasta nu mai este necesară astăzi, când codul de procedură civilă pune la dispozițiunea proprietarului pentru păstrarea drepturilor sale în cazuri grabnice, procedura expeditivă și sumară din art. 66 bis, și în acest caz legea ar trebui desființată ca inutilă, ori dacă din contră, necesitatea ei subsistă încă, atunci inconsecvența trebuie să dispară prescriindu-se un termen de recurs mai scurt în raport cu urgența pe care o reclamă această materie. Tot asemenea cu dreptul de opozițiune în recurs. Înalta Curte l'a admis pentrucă legea specială nu l'a ridicat în mod formal și expres, cum a făcut pentru instanțele de fond, și pentru că ea fiind o cale ordinară de atac nu poate să fie suprimată prin analogie și pe cale de interpretare. Aceasta cale însă nu cadrează cu urgența materiei, de aceea legea ar trebui completată ridicându-se dreptul de opoziție nu numai la instanțele de fond dar și în recurs.

Occupându-ne în special de recursul în materie civilă, art. 39 din legea Curții de Casație prescrie că termenul este de două luni dela comunicarea hotărârii. Mă întreb însă de ce prin art. 42 se acordă încă alte două luni dela facerea recursului pentru depunerea motivelor de casare? În legea franceză pe care am avut-o de model, atât recursul cât și depunerea motivelor trebuie făcute sub pedeapsă de decădere în termenul de două luni dela comunicarea deciziunii, și încă acolo acest termen este criticat ca fiind prea lung și se cere să fie redus, iar în alte legislațiuni, ca în cea austriacă și ungară, acest termen este numai de cincisprezece zile în ori-ce materie. Două luni dela primirea hotărârii este un timp de reflecțiune destul de lung pentru găsirea motivelor și declararea recursului, legea noastră însă pare că vrea întrădins să favorizeze întârzierile și să lungească judecățile, căci dă două luni pentru facerea recursului și apoi dela declararea lui mai dă încă alte două pentru depunerea motivelor, ceea-ce face patru luni în total dacă recursul este declarat în ultimele zile ale termenului. Aceasta este excesiv, un termen așa de lung nu există în nici o legislațiune, mai ales că, din nenorocire, știm că în practică aceste două luni date de art. 42 nu servesc la alt-

ceva decât de a străgâni pe adversar, a lungi judecata și a ține în loc executarea unei deciziuni definitive suspendată din cauza recursului. De aceea cred că în interesul unei bune administrațiuni a justiției aceasta dispozițiune trebuie suprimată și atât recursul cât și depunerea motivelor trebuie să se facă sub pedeapsă de nulitate în cele două luni dela comunicare.

A doua observațiune este relativă la procedura ce se urmează înaintea Curții de Casație. Legea noastră a dat o prea mare însemnătate, pot zice aproape exclusivă, elementului oral și prea puțină celui scris. Aceasta este una din cauzele cari fac să se ia prea mult timp judecătorilor, fie cu debaterile, fie cu deliberarea și examinarea actelor unui proces.

Este necesar ca înainte de audiența publică să se facă o instrucțiune scrisă care, ca și în Franța, ar putea să consistă într'un schimb de memorii, prin grefă, între părțile litigante. O asemenea instrucțiune limpezește cauza, precizează chestiunile de rezolvat și este de cel mai mare folos pentru părți și pentru judecător. Pentru părți, cari fiind obligate să arate în scris argumentele și obiecțiunile lor, le vor fi mai bine, căci scrierea lasă cugețării noastre joc mai puțin liber ca oralul și, prin această pregătire prealabilă, când se încep debaterile este sigur că ele vor lua niște proporțiuni mai potrivite ca acum, fiind deja cernute prin instrucțiunea care a avut loc. De asemenea pentru judecător folosul este evident, căci mai întâi debaterile nu vor mai fi așa de lungi și uneori confuze ca acum, așa că cu greu se poate desprinde și reține din ele ce este necesar în cauză; apoi, afară de aceasta, judecătorul când se retrage pentru a delibera, având în fața sa consemnate în scris zisele unuia și obiecțiunile celuilalt, va putea da mai repede soluțiunea decât numai pe baza celor auzite, a căror memorie se păstrează mai greu și poate da loc la multe omisiuni și înțelegeri. Cu toate aceste avantajii legiuitorul nostru, deși s'a inspirat dela cel francez, a suprimat această instrucțiune, probabil ca să simplifice procedura: această simplificare însă este în paguba bunei administrațiuni a justiției și de aceea nu o cred fericită.

O procedură aproape exclusiv scrisă, cum de exemplu este noua procedură austriacă, după care în procesele civile părțile nu se citează decât numai când Curtea găsește necesar, nu pot să tăgăduiesc că prezintă însemnate avantajii, pe cari am putut să le apreciez de când lucrăm alături cu colegii din Bucovina, ele se pot rezuma în celeritate, economie de timp și de cheltuieli. Cu toate acestea, am convingerea că o procedură mixtă e preferabilă, căci chiar de am presupune că o justiție secretă ar putea să fie bine distribuită, înpricinații totuși

vor găsi în totdeauna mai multe garanții în debaterile publice și orale.

Încă o ultimă cestiune. În general hotărârile judecătorești sunt definitive în acest sens că instanța care le pronunță rezolvă cestiunile deduse în judecata sa, fără să mai poată reveni asupra lor. La Curtea de Casație însă este altfel; când Curtea casează o hotărâre, ea nu se pronunță definitiv asupra cestiunii de drept, deciziunea sa nu are decât un caracter provizoriu, căci conform art. 34 este datoare să rânduiască o altă judecatorie ca să judece din nou pricina, care însă nu este nici decum legată de deciziunea Inaltei Curți și este liberă să decidă contrariul. Într'un asemenea caz, dacă pentru același motiv, pricina vine pentru a doua oară în casație, atunci ea judecă în secțiuni unite și numai de astă dată deciziunea sa este definitivă și obligă pe Curtea sau Tribunalul de trimitere să se conforme cu deciziunea ei asupra punctului de drept în discuțiune.

Această procedură atât de lungă și complicată se explică în Franța, în mod istoric, prin temerea ce era o dată ca puterea judecătorească să nu împietzeze asupra celei legiuitoare, adică sub cuvânt de interpretare să nu modifice legea. De aceea nu s'a dat Inaltei Curți decât dreptul de a casa, iar dacă Curțile de apel resistau, Curtea de Casație trebuia să se adreseze Corpului legislativ care dă interpretare obligatorie nu numai pentru cauza în discuțiune dar și pentru toate cele viitoare. Abia după mai multe evoluțiuni s'a ajuns la sistemul de astăzi, în care secțiunile unite înlocuiesc corpul legislativ, cu această deosebire că deciziunea nu are efect decât în afacerea în care s'a pronunțat.

Noi ca și multe alte state am luat dela Francezi această bună și folositoare instituțiune, dar în loc să o adaptăm la trebuințele noastre în limitele utilului, cum au făcut celelalte țări, am imitat-o în totul, deși chiar în Franța trimeterea spre a se judeca din nou, nu mai are nici o rațiune și este viu criticată. În adevăr, o dată ce Curtea de Casație este instanță supremă, nu înțelegem pentru ce interpretarea pe care ea o dă legii într-o anumită cauză nu este dela început obligatorie în acea cauză. Astăzi deciziunea sa este pusă oarecum la îndoială, căci o luptă se începe între Curtea de Casație și Curțile de Apel, o dată ce acestea au dreptul să nu țină seama și să se ridice în contra doctrinei sale. Această luptă orice s'ar zice, nu numai că micșorează prestigiul Inaltei Curți, dar are și grave consecințe. Mai întâi eternizează judecățile, căci justițiabilii sunt expuși să urmărească procesul lor de la Curtea de Apel la Casație, apoi iar la Curtea de Apel, din nou la Casație în secțiuni unite și în fine la Curtea de Apel unde judecata s'a termină, însă notați bine, numai în privința motivului rezolvat în secțiuni unite. Dacă nu ar fi decât atât și tot este de ajuns ca această întârziere și străgănire să des-

courageze pe cel care caută dreptatea, dar din nefericire calvarul nu este încă sfârșit, căci la Curțile de trimetere se pot invoca cestiuni de drept noi, cari nu au fost propuse mai înainte nici la Curtea de Apel nici în Casație, o dată ce deciziunea anterioară este casată și considerată ca neavenită, și aceste cestiuni noi pot da loc la rândul lor la noi și interminabile recursuri, ba chiar pot avea de rezultat ca afacerea să vie mai de multe ori înaintea secțiunilor unite. Așa că dacă odată procesul se sfârșește după un timp foarte îndelungat, bietul împicinat chiar de ar triumfa, va eși din luptă complet ruinat din cauza enormelor cheltuieli ce a fost nevoit să suporte. Trebuie să recunoaștem că o asemenea procedură nu e compatibilă cu o bună și serioasă administrațiune a justiției, care independent de calitatea ei, cere în prim loc celeritate și cât mai puține cheltuieli.

Nu este nici un motiv care să justifice o asemenea procedură și dovada cea mai bună este că în multe alte state ca Anglia, Elveția, Austria, Ungaria, Spania, etc. după casare instanța de trimitere este datoare să se conforme cu doctrina Curții de Casație.

Acum admitând că deciziunea de casare este de la început obligatorie, se naște întrebarea dacă cu toate acestea pricina trebuie să fie trimisă la instanța de fond ca ea să facă aplicațiunea dreptului la faptele cauzei, ori este preferabil ca însăși Inalta Curte să facă aceasta aplicațiune, să i se recunoască adică dreptul de evocațiune? În această privință cred că o distincțiune trebuie făcută. Când Curtea de Casație menține în întregime constatările de fapt ale instanței de fond și nu mai rămâne decât să se facă aplicațiunea dreptului, nu este nici un motiv ca să se refuze Inaltei Curți acest drept, care ar avea imensul avantaj să termine îndată procesul. Obiecțiunea că Curtea de Casație nu trebuie să se ocupe de fondul pricinei nu mi se pare întemeiată. În adevăr, numai atunci s'ar ocupa de fondul pricinei, numai atunci s'ar atinge de ce este oprit, când ar proceda la un nou examen al faptelor, la o altă apreciere a dovezilor și aceasta nu este ipoteza noastră.

Când însă în urma casării, faptele sunt neapărat puse în cestiune și când pentru lămurirea lor trebuie să se facă o anchetă, casarea urmează să se facă cu trimitere, căci Curtea de Casație trebuie să fie menținută strict în sfera misiunii sale, aceea adică de a asigura respectul legii prin uniformă ei interpretare și ar depăși rolul său dacă ar intra în domeniul faptelor. Este bine înțeles că și în cazul când trimiterea este necesară teoria de drept consacrată de înalta Curte rămâne întreagă și obligatorie pentru instanța de trimitere.

Acestea sunt puținele observațiuni asupra micilor și neajunsurilor din legislațiunea noastră pe care cred de cuvință că trebuie să le comunic d-lui Mr.

nistrul al justiției pentru îndeplinirea dispozițiilor din art. 72 din legea acestei Curți.

Domnilor, cu toate greutatele materiale și morale prin cari cu toții trecem din cauza relei stări economice ce ne-a lăsat groaznicul război prin care am trecut, greutatea din cauza căroră — sunt dator să o spun, — viața magistraților și mai ales a funcționarilor judecătorești a devenit intolerabilă și pun în pericol chiar funcționarea justiției, creînd această stare de lucruri care 'mi place a crede că preocupă pe cei cari trebuie să-i preocupe buna rânduială în stat, ca să ia cât mai repede măsuri de a remedia această nenorocită situațiune, — cu toate aceste greutăți am convingerea că cu toții, magistrați și prețioșii noștri auxiliari, cu aceeași conștiință a datoriei și animați de spiritul de ordine atât de necesar în aceste momente pentru consolidarea statului nostru, vom relua lucrările cu aceeași exactitate, cu acelaș devotament, cu aceeași abnegațiune ca și până acum, și că pentru îndeplinirea sfintei noastre misiuni nu vom avea decât o voință, nu vom avea decât un singur scop: gloria iubitei noastre patrii și triumful dreptului și al justiției.

Anul judecătoresc este deschis.

14 Septembrie 1920.

Pentru unificarea legislațiunii comerciale

Un popor care a ajuns la unitatea națională poate trăi încă o epocă destul de îndelungată până să-și făurească un cod civil unic; și un exemplu ni l'a dat Germania, care abia la 1900, după lungi și aprofundate studii, a putut avea un cod civil pentru întregul imperiu.

Cu totul altfel se prezintă legislațiunea comercială. Afacerile comerciale nu pot fi limitate, imobilizate numai într-o anumită zonă, ci ele nasc de multe ori între persoane din regiuni îndepărtate una de alta, iar înscrisele comerciale, titluri de credit, circula de asemenea în diferite regiuni, așa că mult mai necesară decât unificarea codului civil este unificarea codului de comerț. Și aici avem exemplu luminos tot cu Germania, care cu grija de dezvoltarea ei economică a reușit să aibă un cod comercial unic încă dela 1861. «Allgemeine deutsche Handelsgesetzbuch», după ce reușise să-și unifice legislația cambială, încă din 1847.

Aceleași motive pe cari le avea Germania să-și unifice legislațiunea comercială le avem și noi Români. În interesul dezvoltării științifice, a dezvoltării economice și în chiar interesul unei mai bune împărțiri a dreptății, se cere imperios a rupe cât mai neîntârziat zăgăzurile ce împart țara în cele 3 regiuni, a dreptului comercial

român, a dreptului comercial austriac și a dreptului comercial ungar.

Legile comerciale, ca și comerțul în genere, are tendințe universale, și unele din ele vor deveni în curând aceleași pentru toate popoarele civilizate. Așa, legea cambiei să sperăm că va fi uniformizată, după cum s'a și decis în 1910 la Haga, unde savanții lumii au redactat un proiect de lege.

Până să ajungem însă la uniformizarea dorită, se impune unificarea înăuntrul Statului.

Ca să vedem cât de utilă este unificarea legislațiunii comerciale, vom aminti că state cari au avut strânse relațiuni comerciale între ele, deși independente, totuși unul a simțit nevoia să adopte legislațiunea celuilalt și anume s'a impus legislațiunea care era superioară. Așa, Austria, prin legea din 17 Decembrie 1862, recunoaște nevoia de a adopta codul comercial german, după ce prin decretul imperial din 25 Ianuarie 1850 adoptase legea cambială germană.

În România avem :

1) In vechiul regat și Basarabia, codul comercial din 10 Mai 1887, cu modificările din 1895, 1900 și 1902;

2) În Bucovina: a) codul comercial austriac din 17 Decembrie 1862; b) legea cambială din 25 Ianuarie 1850; c) legea falimentului din 25 Decembrie 1868.

3. În Transilvania și Banat: a) codul comercial ungar din 19 Mai 1875; b) legea cambială din 5 Iunie 1876; legea falimentului din 1881.

În vederea unificării, să comparăm toate aceste legiuri spre a vedea care este cea mai bună și dacă nu s'ar putea, fără nici o turburare, introduce una din ele în tot cuprinsul Regatului.

Codul comercial în vigoare în Bucovina — codul austriac —, este, cu foarte mici modificări, însuși codul comercial german din 1861, acela care a servit de bază codului comercial unguresc și care în acelaș timp a influențat într-o foarte mare măsură pe legiuitorul italian, deci indirect pe cel român.

Codul comercial austriac are 4 cărți, precedate de 3 articole cu titlu de «dispozițiuni generale».

În Cartea I se tratează despre persoane și cuprinde 7 titluri: despre comercianți (art. 4—11), despre registrele de comerț (art. 12—14), despre firmele comerciale (art. 15—27), despre registrele comerciale (art. 28—40), despre procuriști și împuterniciții de comerț (art. 41—56), despre auxiliarii de comerț (art. 57—65), despre mijloacelor de comerț (art. 66—84).

În Cartea II se tratează despre societățile de comerț (art. 83—249) și cuprinde 3 titluri: despre societățile în nume colectiv (art. 85—149), despre societățile în comandită (art. 150—206), despre societățile pe acțiuni (art. 207—249).

În *Cartea III* se tratează, în titlul I, despre societatea în participațiune (societate ascunsă, «stille Gesellschaft») și în titlul II despre asociațiunea în compt comun pentru una sau mai multe afaceri comerciale.

În *Cartea IV* se tratează despre faptele de comerț și cuprinde 5 titluri: despre faptele de comerț în genere (art. 271—336), despre cumpărare (art. 337—359), despre comision (art. 360 până la 378), despre expedițiune (art. 379—389), despre transport (art. 390—431).

Codul comercial austriac nu se ocupă de comerțul maritim.

În ce privește falimentul și cambia sunt legi separate, despre cari vom vorbi în urmă.

Codul comercial unguresc are la bază codul comercial german din 1861 și începe cu dispozițiuni generale (art. 1, 2), cărora le urmează restul codului, împărțit în două părți:

A. *Prima parte*, despre comercianți și despre societățile comerciale (art. 3—257).

Această primă parte cuprinde 11 titluri.

1) Despre comercianți în general; 2) despre registrul de comerț; 3) despre firmele de comerț; 4) despre registrele comerciale; 5) despre procuriști și imputerniciții de comerț; 6) despre comiși; 7) despre societățile comerciale în genere; 8) despre societățile în nume colectiv; 9) despre societățile în comandită; 10) despre societățile pe acțiuni; 11) despre asociațiuni.

B. *Partea II*, despre actele de comerț (art. 258 până la 566) cuprinde 9 titluri: 1) despre actele de comerț în general; 2) despre vânzare și cumpărare; 3) despre comision; 4) despre expedițiune; 5) despre transport; 6) despre magazinele generale; 7) despre asigurări; 8) despre contractul de editură; 9) despre mijlocire (sam-sario).

Cambia și falimentul sunt tratate în legi speciale, despre cari vom vorbi mai jos.

Codul comercial austriac și ungar sunt mai metodice decât cel român când tratează despre comercianți, procuriști, comiși, apoi despre societăți, adică în prima parte despre personal și la urmă despre actele de comerț și obligațiunile comerciale, și nu e logică metoda legiuitorului român care în cartea I intercalează între titlul IV, care tratează despre registrele comercianților, și titlul VIII, care tratează despre asociațiile comerciale, trei titluri: titlul V despre obligațiunile comerciale în general, titlul VI despre vânzare și titlul VII despre report, ca apoi, după ce vorbește de societăți (titlul VIII), să se reîntoarcă la obligațiunile comerciale: titlul IX despre cambie și cek, titlul X despre contul curent, titlul XI despre mandatul comercial, titlul XII despre contractul de transport, titlul XIII despre contractul de asigurare și titlul XIV despre gaj.

Acest defect al codului comercial român nu este de natură a avea vreo influență în practică. În schimb codul românesc are avantajul de a învedera încă dela început câmpul său de aplicație, căci, după ce arată cari sunt faptele de comerț (art. 3—6), cărora li se aplică dispozițiunile codului de comerț, vine în art. 7 și definește că este comerciant acela care face fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obicinuită și societățile comerciale.

Cu totul altfel procedează codul austriac și ungar. Aceste coduri nu încep prin a enumera faptele de comerț, ci încep prin a spune că este comerciant acel care exercită acte de comerț ca o profesiune (art. 4 c. austr.; art. 3 c. ung.). Cari sunt însă actele de comerț, le găsim enumerate în codul austriac în art. 271 și urm.; iar în codul ungar, în art. 258 și urm., adică acolo unde se tratează despre obligațiunile comerciale.

Pe când rațional este a fixa dela început cari sunt actele de comerț și cine este comerciant, apoi a trata despre subiectele de drept (persoanele fizice și societățile comerciale) și în urmă despre obligațiunile comerciale. Această metodă este adoptată de noul cod comercial german, care dela început, art. 1, arată cine este comerciant și cari sunt întreprinderile comerciale.

O deosebire importantă între codul român și codul austriac și ungar găsim în art. 1 al tuturor acestor coduri. Pe când în codul vechiu german și cel italian se prevedea că în comerț acolo unde codul comercial nu dispune, se aplică uzurile comerciale și numai în lipsă de uzuri se aplică codul civil, legiuitorul român a suprimat partea referitoare la uzuri și a dispus, ca acolo unde codul comercial tace, să se aplice codul civil. În codul austriac și ungar uzul trece înaintea codului civil și acest principiu trebuie adoptat în viitorul cod, căci uzurile comerciale nu mai pot fi nesocotite în situația actuală a economiei noastre naționale.

Atât legiuitorul român cât și cel austriac și ungar au adoptat un criteriu obiectiv: enumera actele de comerț izolate și hotărâște ca să li se aplice dispozițiunile codului de comerț ori de câte ori se întâlnește asemenea acte, indiferent dacă cei ce le-au săvârșit sunt sau nu comercianți. În afară de dispozițiuni ce se aplică actelor de comerț, sunt unele dispozițiuni personale comercianților. Noul cod comercial german (cel intrat în vigoare la 1900) trece dela sfera restrânsă a actului de comerț izolat și îmbrățișează întreprinderea negustorească. Comerciant este acela care exercită o întreprindere comercială; iar prin acte comerciale se înțelege toate actele unui comerciant, cari aparțin întreprinderii sale comerciale (art. 343). Deci azi în Ger-

mania codul de comerț nu se aplică actelor izolate făcute într-o necomercianți, de oarece aceste acte nu sunt comerciale, întrucât nu aparțin unei întreprinderi comerciale.

Este de notat că legiuitorul german, atunci când hotărăște cari sunt întreprinderile comerciale, ține seamă tot de actele de comerț așa cum erau prevăzute în vechiul text. Iată într-adevăr cuprinsul art. 1 din noul cod comercial german :

«Comerciant în sensul acestei legi este acela care exercită o întreprindere comercială.

Ca întreprindere comercială se socotește orice întreprindere care are ca obiect una din categoriile de operațiuni arătate mai jos :

1) Dobândirea și înstrăinarea mai departe a lucrurilor mobile (mărfuri) sau a titlurilor de credit, fără deosebire, dacă mărfurile se înstrăinesază nemodificate sau după o modificare ori transformare ;

2) Luarea asupra-și de a modifica sau transforma mărfuri pentru alții, întrucât întreprinderea depășește cadrul unui meșteșug ;

3) Luarea asupra și a asigurărilor în schimbul premiilor ;

4) Afacerile de bancă, și de schimb de bani ;

5) Luarea asupra-și a transportului de bunuri sau de călători pe mare, afacerile cărașurilor sau a anumitelor stabilimente (anstalten) pentru transportul persoanelor pe uscat sau pe apele din interior ;

6) Afacerile comisionarilor, a expeditorilor sau a depozitarilor.

7) Afacerile agenților de comerț sau a intermediarilor de comerț ;

8) Afacerile de editură precum și celelalte afaceri ale Comerțului cu cărți (librării) și opere de artă ;

9) Afacerile de imprimerie, întrucât întreprinderea depășește cadrul unui meșteșug.

Dar interesant în codul nou german este și faptul că prin art. 2 se dă puțință întreprinderilor industriale, cari nu pot intra în nici una din categoriile art. 1, să se bucure de facilitățile codului de comerț, socotindu-se întreprindere comercială, cu singura condițiune ca întreprinzătorul să-și înscrie firma în registrul comercial. Iată cuprinsul art. 2 :

«O întreprindere industrială, care după fel și extensiune cere o exploatare organizată în mod negustoresc, se socotește ca întreprindere comercială în sensul acestei legi, chiar și când nu îndeplinește condițiunile § 1 al. 2, intru cât firma întreprinderii s'a înscris în registrul de comerț. Întreprinzătorul este obligat să îndeplinească înscrierea conform dispozițiunilor referitoare la înscrierea firmelor comerciale.»

În această categorie intră întreprinderile de construcții, de mine, de informațiuni, etc.

La o viitoare codificare, va trebui să ținem seama în mai mare măsură de întreprinderile comerciale și industriale și de toate actele ce se îndeplinesc ca accesorii acestor întreprinderi, însă nu trebuie să părăsim criteriul obiectiv adoptat de cele 3 coduri azi în vigoare în România. Un exemplu ni-l dă Italia, unde s'au și început lucrările pregătitoare pentru un nou cod de comerț, instituindu-se o comisiune, sub președinția prof. C. Vivante, care să elaboreze un proiect. Comisiunea a ales o subcomisiune, însă-

cinată să redacteze anteproiectul ce se desbate treptat, treptat în ședința plenară a comisiunii. Pentru fiecare ședință se redactează un proces-verbal cuprinzând debaterile, cari prezintă o importanță capitală pentru noi.

Italianii păstrează structura actualului cod, însă introducând dispozițiunile dovedite necesare. Codul actual este bun însă este susceptibil de perfecționare, după cum și codul vechiu german (deci austriac, și în parte cel ungar) era susceptibil de perfecționare și această perfecționare o redă codul nostru comercial, tradus după cel italian, în care găsim într-o admirabilă contopire sânguința germană cu geniul latin. Institutele de drept perfecționate de practica mercantilă germană și ilustrate de doctrina germană au putut fi slefuite, adaptate la complexul legislației latine de către Italiani, cari la origină au fost primi fauritori ai uzurilor comerciale, deci a însăși legislațiunii comerciale moderne.

Asemănarea între codul comercial român, ungar și austriac, ne îndreptățește a cere ca codul cel mai bun, acela care este mai armonic cu întreaga noastră legislație civilă, adică codul comercial român să fie introdus în toată România și imediat să se institue o comisiune cu însărcinarea de a se elabora un nou cod comercial. Comisiunea să nu fie compusă din oameni politici, ci din oameni competenți.

În Italia comisiunea ce lucrează la un nou cod și care ține ședințele sale în cabinetului Ministrului de justiție are ca președinte pe prof. C. Vivante, ca vice președinte pe prof. Saffa, iar ca membrii găsim pe marii scriitori de drept comercial : Bolaffio, Arcangeli, Valeri, Navarrini, Rocco, Bonlli, Medina, etc.

Este de dorit ca tot astfel să se procedeze și la noi, făcându-se apel la profesorii universitari și în special la D-nii Toma Stelian, C. C. Arion și V. Dimitriu, cărora să li se alature delegați ai magistraturii, ai baroului și ai camerilor de comerț.

Până la facerea unui nou cod, credem necesar să se introducă codul comercial român și în ce privește cambia, de oarece asemănarea dintre legea cambială austriacă și ungară de o parte și dispozițiunile corespunzătoare din codul român este isbitoare, în cât putem spune că toată aceste 3 legi suot simple variante ale legii germane. Deci nici o perturbare prin unifiere.

Socotim însă că până la elaborarea unei legi generale de lichidare judiciară, legile în vigoare asupra lichidării și falimentului din ținuturile alipite să rămâne neatinse. Tendința în drept este ca dispozițiile din codul de comerț relativ la lichidarea concursuală judecătorească (faliment) să se extindă și la patrimoniile celor necomercianți. Progresul acesta s'a realizat în ținuturile alipite

unde există o lege concursuală generală pentru comercianți și necomercianți, iar falimentul comercial formează numai o parte din acea lege. A introduce și în acele ținuturi dispozițiile din codul nostru de comerț ar fi un regres, ceeace nu-i admisibil.

Acestea spuse vom continua într'un alt articol cu examinarea codurilor comerciale din România în raport cu rezultatele obținute de comisiunea italiană pentru reforma codului comercial.

I. N. FIŢEȘCU

Doctor în drept, Magistrat Trib. Ilfov

Discuția între om cu minte și un bolșevic

În *Curierul Judiciar* No. 59—60 din 1920, d. Xenii se ocupă de articolul meu, din No. 53-54 același an, în care arătăm că numai din ignoranță se contestă dreptul funcționarilor de a se constitui în sindicat, când el este recunoscut în toată lumea civilizată. D-l Xenii lasă să se înțeleagă că tot din ignoranță eu susțin teorii bolșevice într'un stil bolșevic. D-l Xenii nu pronunță tocmai aceste cuvinte, dar ideea sa reiese clar din termenii întrebunțați și din titlul inițial al articolului său, care de și bifat se distingea foarte bine că fusese «apologia bolșevismului». Iată-mă prin urmare și bolșevic, bine înțeles în sensul românesc.

D-lui Xenii nu-i place nici stilul și nu i plac nici ideile mele.

Să ne ocupăm deocamdată de ideile care nu-i plac d-lui Xenii.

Nu știu dacă d-nul Xenii cunoaște frumoasa poveste a călugărului artăgos și călugărului bun. Un călugăr artăgos propune călugărului bun să discute ceva pentru ca să nu se plictisească și-i spune că el are să susțină și să probeze că cea-sornicul său de buzunar este proprietatea sa, ceeace era și adevărat, iar călugărul bun să susțină contrariul. Călugărul artăgos începe să vorbească, să probeze, să se încălzească, să se înfurie, să gesticuleze atât de mult încât călugărul bun, speriat de enervarea lui încep să-l mângâie și să-i spună că are dreptate. Dar călugărul artăgos l'a luat la bătaie, de ce nu se opune și nu susține contrarul.

Pentru că, dl. Xenii are în adevăr dreptate: funcționarii publici n'au drept de grevă, după cum am susținut și eu în articolul meu în *partea pe care o citează chiar d-sa* cu satisfacție. Prin urmare în privința fondului suntem de acord. Mai suntem de acord iarăși că funcționarii au dreptul de a se asocia, după cum recunoaște și d. Xenii în articolul d-sale. Am mai spus că «din cauza naturei etatiste a acestei profesii, nu-i pot pune la îndemână toate mijloacele de luptă, profesională». Prin urmare, îi

recunoaștem numai mijloacele de luptă compatibile cu această profesiune. Iată în ceea ce mă privește pe mine, care am fost dela început în această mișcare dreaptă.

Tot astfel, statutul funcționarilor nu revendică dreptul la grevă, la care nimeni, afară de d. Xenii nu s'a gândit până astăzi. Ba, încă, eu am afirmat-o în mod lămurit.

Totuși, d. Xenii, se întreabă supărat: Dacă d. Dobrescu tăgăduiește «sindicatelor formal dreptul la grevă, ce le mai rămâne ca mijloace de luptă?

Vedeți pe d. Xenii, călugărul artăgos, supărat acum că nu susținem dreptul la grevă, pentru ca să aibe motiv să se certe cu noi. Și totuși d. Xenii nu se lasă: «Mai curând sunt înclinat să cred că inițiatorii și membrii sindicatului s'au gândit la mijloacele clasice de luptă ale tuturor sindicatelor, de cât să cred că în conștiința lor au imaginat o organizație specială care să nu aibă întru nimic aface cu sindicatele profesionale și cine».

Domnul Xenii ne caută cearta cu lămurirea și ne acuză că de și declarăm și repetăm că greva funcționarilor este un non sens, politic și social, totuși noi în realitate am gândit altfel. Desigur că d. Xenii nu ne menajază de loc, în tocmai ca și când ne-ar fi prins cu necunoașterea costiei.

Și d. Xenii tot insistă mai departe în mod diabolic: «dacă sindicatul românesc al funcționarilor a găsit în ingeniositatea sa alt fundament de organizare de cât tot ce se cheamă sindical în țările streine, atunci e ceva nou!!» Da, domnule Xenii, este nou, dar este nou la noi, și la noi numai pentru o parte din oamenii care vor să se certe de geaba. Căci, pot să jur înaintea lui D-zeu și a oamenilor, că în privința dreptului de grevă și sindicatul funcționarilor, d. Xenii s'a agățat de mine fără nici un motiv s'au cel puțin lovește în mine ca să priceapă alt cineva.

Venim însă la partea cea mai frumoasă: D. Xenii zice: foarte bine, poate că nu vreți dreptul de grevă, dar cuvântul «sindicat», implică și dreptul de grevă și luptă socialistă.

Nu, domnule Xenii.

Cuvântul «sindicat» și «sindicalizare» nu implică nici ideea de socialism, nici de grevă. Voiți autori? Dar de ce să obosim mintea cugetătorilor noștri cu autori. Luăm cartea telefonului și vedem: «Sindicatul proprietarilor din Ilfov», «Sindicatul ziariștilor», «Banca Sindicatului la-lomița». Luăm legea ameliorării funciare, care crează «Sindicatelor proprietarilor».

Necontestat că aceste asociațiuni nu sunt nici socialiste și nu fac nici grevă.

În Olanda și Bulgaria avem sindicatele învătătorilor; în Anglia sindicatele au început înainte de mișcarea socialistă, etc.

Cum se explică atunci greșala opiniei noastre publice?

Din cuvântul «Sindicat», s'a specializat cuvântul «*sindicalism*», care implică și ideea de grevă și ideea de socialism și această nuanță specială și depărtată a ciumat la noi tot cuvântul «sindicat». Burghezia noastră cuprinsă de «fobia» socialismului și grevismului, vrea să scoată acum din dicționar, întreaga serie de cuvinte care au rădăcina vorbeii sindicat. Va trebui să nu mai spunem «Sindicat profesional» ci «*Ucigă-l-toaca profesional*», «*Ducă-se-pe pustia*» profesional, etc. Ne va interzice cu timpul și cuvântul revoluție, dinamită, etc. și ne va impune să tămăem aceste cuvinte și să ajungem la un adevărat *babism* politic.

Magia cuvintelor este forma cea mai primitivă a ideii de cauzalitate și ne mirăm c'o putem găsi în discuțiunile oamenilor serioși. Când le zici funcționarilor să nu dea asociațiunei lor denumirea de «*sindicat*» pentru că din acest cuvânt ar putea eși grevă și socialism, este întocmai ca și când ai spune să nu zică babii *căruntă*, pentru că ar putea să-i crească roate, să nu zică pisicii sindicat că pôte să facă grevă.

De altfel și d. Xenii arată că cuvântul de «sindicat» nu implică dreptul la grevă, «*dacă susținătorii sindicalizării repetă mereu că dreptul la grevă este absolut independent de sindicalizarea pur profesională*».

Am repetat-o mereu pentru cei ce nu-și astupă urechile, că noi nu vrem grevă, deci vrem sindicat exclusiv de dreptul de grevă; că vrem să se scrie în statut că funcționarii n'au dreptul la grevă. De altfel este și copilăresc, pentru că chiar dacă scriu că sindicatul n'are dreptul la grevă, funcționarii tot vor face grevă dacă vor veni împrejurările; cum și dacă dăm numai dreptul de «asociație», ei tot vor face grevă când vor veni aceleași împrejurări. Greva este o stare de fapt care se face și contra stărei de drept, după cum revoluția se face contra tuturilor legilor care o opresc. Deci, dacă legea nu poate opri o grevă și o revoluție, cum le-ar putea opri un cuvânt? De altfel dreptul de grevă s'a admis în lume tocmai pentru că nu poate fi oprit.

D. Xenii în articolul său a făcut un lux de citații și citări de autori de la francezi și în această greșală au căzut toți acei care au luat discuția de la francezi, pentru că n'au cunoscut rostul acestei discuții în Franța.

La francezi există o lege din 1884 care reglementează «sindicatul» cu dreptul de luptă, de grevă, etc. și o lege a *asociațiilor* din 1901 care se ocupă cu dreptul de asociație al celorlalte profesii, în care nu poate fi vorba de luptă, de grevă etc. Și atunci la francezi a putut fi discuție mare, *dacă funcționarii se pot*

sindicaliza sau numai asocia, pentru că în Franța era o accepțiune legală a cuvântului sindicat, adică se discuta pe care lege trebuie s'o aplice funcționarilor.

Sociologii noștri au găsit discuția cu rost de la francezi și au aplicat-o fără rost la noi. Și cu toate acestea, cu toată această lege, funcționarii francezi vor avea dreptul să se sindicalizeze, pentru că atunci când ei au declarat lui Clemenceau, că ei vor dreptul la sindicat *fără drept de grevă*, reacționarul Clemenceau le-a spus: «Vous voulez le mot sans la chose? Eh bien! Je vous donne le mot, mais je ne vous donne pas la chose». Dar Franța e Franța și Clemenceau nu credea în solomonie cuvintelor teribile cum crede D-l Xenii.

Prin urmare, domnule Xenii, nu este adevărat că mișcarea funcționarilor este haotică; ea este conștientă și limpede, dusă de niște oameni care știu ce vor și au studiat ceia ce vor.

Acum ar trebui să mai vorbesc de stilul meu violent cu toate că chiar articolul D-lui Xenii ar motiva tot articolul meu. D-l Xenii aproape că mă face bolșevic și această acuzare mi-amințește de discuția mea cu un ofițer din regat, care face serviciul în Transilvania. El îmi spunea că soldatului ardelen nu-i poate trage o palmă, pentru că-i dă el înapoi două și adaogă: *ăia sunt bolșevici, Domnule!!* Este bolșevic în înțelesul românesc, tot ceia ce contravine moravurilor și prejudecăților noastre violente și feudale, în societate, în politică și în toată viața socială.

În acest înțeles este o lașitate să nu fii bolșevic, pentru că cred că a venit timpul ca să fim toți bolșevici morali în acest sens civilizat și umanitar. Știm că în țara românească a fost confiscată constituția ca o scriere subversivă și reese deci că cine se bazează pe constituție este tot bolșevic. Prin urmare nu mă tem de epitetul de bolșevic din dicționarul român.

Domnul Xenii ne recomandă calm și eu nu înțeleg chietismul paradisiac al D-lui Xenii. Eu de aci din locul unde mă aflu, între cei de jos și între cei de sus, văd niște tranșee în care stă două clase, în care stă de o parte cei de jos puși pe violență și în altă parte cei de sus puși pe rezistență, și din care poate să iasă un cataclism al democrației și al civilizației noastre. Cine poate afirma că nu este posibilă o întoarcere la barbarie din acest cataclism? Și în această grozăvie care ne așteaptă vedem aceeași inconștiență, aceeași decadență, același jaf, același brigandaj politic și social, același lux murdar și impertinent, care singur ar putea provoca o revoluție.

Și în fața acestui grozav pericol social, D-l Xenii ne răspunde pe un ton dojenitor: Fii calm Domnule, ce însemnează toate aceste pericole, când avem România-Mare? De ce te superi de aceste grozăvii morale, pentru că ele sânt „*micale*”

defecte legate de o mână de țărăni cum spune poetul? Ai face mai bine să-ți mai îngrijești stilul.

Răspunsul D-lui Xeni 'mi-aduce aminte de apărarea unui avocat, la o curte cu jurați din apropierea Capitalei: Domnilor jurați, clientul meu este acuzat că a ucis un om. Ei, și? Că mortul era chiar tatăl său... Ei, și?

În România mare asistăm înmărmuriți la un jaf general care a amărât până la disperare poporul, azi deșteptat și conștient... Ei și?

Acest jaf este mai mare în România Mică, România Mare este mai mult *România Incurcată*, opera politică este mai mult *forfotă politică*, burghezia noastră reacționară ne-a înstrăinat pe frații noștri pentru că nu înțelege democrația lor; magistrații mor de foame și părăsesc cariera, funcționarii n-au ce mânca și munca intelectuală în general este persecutată sau disprețuită de proprietarii, comercianții și industriași demoralizați de prea mulți bani, și în România socialisții nu mai spun că proprietatea este o hojie, ei spun că astăzi la noi *proprietatea este o ștampilare*.

Acestea nu mai sunt defectele unei mâini de țărăni, ci defectele unei «mâini de noroi»; d. Xeni nu trebuie să stea să critice, ci ca om inteligent, cult, apreciat, să intre între cei care dă alarma, că țara, lumea, democrația, civilizația este în pericol. Cred că și d-sa este de acord că recunoștința pe care ne-o recomandă pentru burghezie și pentru oamenii mari ai țării nu rezolvă cestiunea, pentru că revoluția care ne amenință nu se liniștește cu recunoștință. Prin urmare, epitetul de bolșevic în România nu prea sperie pe mulți, dacă bolșevism înseamnă o revoluție pacinică și morală în moravurile și mentalitatea noastră. În acest sens eu cred totmai contrar, cred că numai un revoluționar ne poate scăpa de revoluție.

D. Xeni mă acuză de socialism. Ce, d-sa este din oamenii care se mai sperie de socialism?

DEM. DOBRESCU, avocat.

BIBLIOGRAFIE

D-l N. Jac Constantinescu, distinsul fost prim-președinte al Trib. Gorj, actualmente consilier la Curtea de Apel Galați a dat la lumină o nouă și importantă lucrare:

Asupra Contractului de locațiune

o broșură, format mare, conținând 180 pagine. Prețul 8 lei. Se expediază la cerere de Curierul Judiciar contra mandat poștal, la care se va adăuga 1.35 pentru porto recomandat.

Dăm loc Introducerii ce autorul publică la acest volum:

INTRODUCERE

Războiul mondială care în anul 1916, a luat parte și țara noastră, a ridicat între altele și chestiunea proprietății

urbane. Criza de construcții noi, scumpirea vieții, urmate de specula lipsei de locuințe și dorința de câștiguri ale unor din proprietari, a silit, pe legiutor să intervină. Numeroase dispozițiuni cu caracter de cerotire a clasei chiriașilor, a avut ca corolar neapărat, anumite restricțiuni aduse dreptului însuși de proprietate.

Proprietatea, acest drept natural cu care omul se naște, care a fost recunoscută sacră și inviolabilă prin Declarațiunea drepturilor omului din 1789 și consacrată ca atare de art. 19 din Constituție, n'a putut nici ea să treacă neatinasă din cauza războiului.

Prin legea măsurilor excepționale¹⁾ și prin diferitele decrete-legi ale foștilor miniștri de justiție d-l D. Buzdugan²⁾ Em. Miclescu³⁾ urmate de acela al actualului ministru de justiție d-l Matei B. Cantacuzino⁴⁾ libertatea deplină de a dispune a proprietarilor, a fost îngrădită prin anumite restricțiuni. Astfel în ce privește prețul închirierii, s'a fixat un preț maximal, iar chiriașilor s'a dat dreptul a se folosi de imobil și după expirarea termenului, prin prelungirea obligatorie. (Art. 37 leg. măs. excepț. — Art. 1 decretul-legi din 2 Aprilie 1920).

Gruparea și publicare acestor legi de războiu, într-o singură broșură, cum și punerea la îndemâna cititorului a dispozițiilor uzuale din Codul Civil și celelalte legi, împreună cu studiul câtorva chestiuni din materia locațiunii, extrase din doctrina și jurisprudența mai recentă, este scopul acestei lucrări, căutând a pune la dispozițiunea oricui, un ghid practic asupra materiei locațiunii, cu trimiteri la autori și jurisprudență, pentru cititorii juriști.

În vederea îmbunătățirilor sociale cerute de timpul de după războiu, proprietatea a fost pusă și ea la grele încercări. Principiul exproprierii forțate, admis pentru proprietățile latifundiar rurale, a fost extins și la proprietățile urbane. Experiința războiului a arătat astfel că nici dreptul sfânt de proprietate nu poate rămâne neatinș față de interesele mai mari sociale.

Prin proiectul legii închirierilor forțate al d-lui Dr. N. Lupu, fost ministru de interne, proprietarii erau obligați «să sporească în folosul neproprietarilor numărul și accesibilitatea locuințelor».

Mijlocul? Închirierea obligatorie. Se limita dreptul de locuință al fiecărui proprietar la un număr anumit de camere; 3 camere de locuit pentru o singură persoană, 4 pentru două, cel mult 6 pentru familiile oricât de numeroase.

Cel ce n'ar voi să se restrângă în modul arătat mai sus, trebuia să plătească o taxă numită «taxa de lux». Altfel, proprietarul care cele mai adese ori își construise o casă din mici economii pentru trebuințele sale, se vedea silit la un trai comun cu oricine.

Proiectul mai prevedea exproprieria deplin drept în folosul comună a terenurilor rămase neutilizate cinci ani dela promulgarea legii, cu obligațiunea pentru comună de a construi imediat sau a le ceda cu aceiași condițiune uneia din societățile întocmite în acest scop.

Acest proiect mai înainta ca toate decretule-legi de până aci, și trecut fără îndoială «prin sifa ideilor socialiste» n'a putut fi transformat în lege prin dizolvarea parlamentului din care d-l Dr. N. Lupu făcea parte.

Căci oricât ar fi de întemeiată teoria susținută de doctrina solidaristă, ca interesul general să primeze interesul individual legile nu pot fi înfaptuite și bazate pe ura de clasă. Dispozițiunile pur radicale menite să protejeze o singură clasă socială, lovesc în mod fatal în interesele tot atât de legitime ale celeilalte clase. Și după cum se exprima defunctul de an al facultății de drept⁵⁾ cu ocaziunea legii masurilor excepționale: «Voiți să apărați pe chiriaș de exploatarea proprietarilor, foarte bine! Dar care pe proprietar l-ați apărat de ex-

1) Legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914 cu modificările din 5 Aprilie 1915 și 25 Decembrie 1917.

2) Decretul-legi No. 1058 din 6 Martie 1919, publicat în Monitorul Oficial No. 275 din 7 Martie 1919.

3) Decretul-legi No. 4881 din Noembrie 1919, publicat în Monitorul Oficial No. 173 din 20 Noembrie 1919.

4) Decretul-legi No. 1420 din 1 Aprilie 1920, publicat în Monitorul Oficial No. 2 din 2 Aprilie 1920.

5) I. Tanovicănu, *Curierul Judiciar* 26. 1916.

platoarii cari-l înconjoară?». Soluția intermediară între aceste interese atât de opuse, este o cale mai sigură; ideile sociale și comuniste ale utopistilor din timpul revoluției, preconizate de Proudhon în «la propriété c'est le vol», J. J. Rousseau în «vous êtes perdus si vous oubliez que les fruits sont à tous et que la terre n'est à personne» nu au putut prinde până astăzi. Teoria comunistă a egalității perfecte între oameni — experimentată atât de dureros de Rusia bolșevică — este contra naturii însăși a lucrurilor omenești.

«Cine nu vede că inegalitatea bunurilor este consecința fatală a inegalității facultăților omenești zice savantul nostru autor d-l D. Alexandresco în monumentală sa operă «Acea de inegalitate parmi les hommes» a lui Montesquieu, va fi cât și lumea.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 13 Febr. 1920

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

I. E. Guéchoff cu Israel Eschenasy

Decizia No. 40

Contract de locațiune. — Sub închiriere consimțită de proprietar sub certe condițiuni. — Renunțarea locatarului principal la contract. — Chestiuni de fapt, care scapă de sub controlul Curții de Casație. — Prolungirea de drept a contractului de sublocațiune. — Ordine publică. — Art. 37, Legea măsurilor excepționale.

Dacă un contract de sublocațiune consimțit de proprietar sub certe condițiuni este valabil, chiar dacă locatarul principal a renunțat, este o chestiune de fapt, care scapă controlului Inaltei Curți.

Dispozițiunile art. 37 din legea măsurilor excepționale, prin care se prelungesc contractele de închiriere, sunt de ordine publică, și se aplică fără distincțiune atât contractelor de închiriere cât și sub închirierilor.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I și II de recurs :

I) Violarea art. 969 cod. civil, exces de putere prin denaturare de fapte.

«Conform stipulațiunilor din contractul de închiriere intervenit între I. E. Guéchoff și Societatea «Colosseum», chiriașul avea dreptul de sub-inchiriere, numai cu consimțământul înscris al proprietarului. Acest consimțământ i-a fost acordat Societ. «Colosseum» prin două scrisori din 7/16 și 21/21 Aprilie 1917, stipulându-se în mod expres, că atât pentru plata chiriei, cât și pentru toate stipulațiunile din contractul de închiriere, rămâne răspunzătoare Societ. «Colosseum», în mod solidar cu Banca Marmorosch Blank et Co. Cu alte cuvinte, în mod expres s'a menținut raportul juridic numai cu locatarul principal. Stipulațiuni recunoscute sub-chiriașilor, de oarece o declară prin contractele de sub închiriere, că au luat cunoștință de contractul principal.

«Curtea, în majoritate, violând dispozițiunile art. 969. C. C., care zice: Convențiunile legal făcute, au putere de lege între părțile contractante, prin exces de putere, amplificând și denaturând faptele, hotărăște că există în speță raport juridic între proprietar și sub locatar.»

II) «Violarea art. 37 din legea măsurilor excepționale, greșită interpretare și denaturarea convențiunei.»

«Curtea, în majoritate, violând și printr-o greșită interpretare art. 37 din legea măs. excepționale, hotărăște că dispozițiunile menționatului text, sunt de ordine publică și că sub locatarii pot beneficia de prelungire, în contra voinței locatarului principal, care a notificat denunțarea proprietarului. Ori, art. 37 prevede numai contractele de închiriere, nu și cele de sub-inchiriere. Or hotărând astfel, ar fi a se prelungi contractele de sub-inchiriere, în contra voinței locatarului principal și a se crea o situație anormală, în care sau

proprietarul renunță la garanția locatarului principal, pe care el și-a rezervat-o în mod expres, sau se prelungeste responsabilitatea și garanția acestuia în contra voinței lui, pentru contract pe care declară că îl denunță, lucru ce nu este admisibil, mai ales că în speță, chiria pe care o plătea sublocatarul, locatarului principal, este mai mică, de cât aceea pe care o plătea locatarul principal proprietarului.»

«Cu atât mai mult, cu cât în speță se constată din art. 8 din contractul de sub-inchiriere, că sub locatarul a luat cunoștință de contractul principal, că primește condițiunile din el și se obligă a le executa întocmai. Ori, dacă dela început ar fi avut intenția de a pretinde prelungirea sub-inchirierii, această trebuia să facă obiectul unei clauze speciale, intru cât contractul principal expiră la 23 Aprilie 1919.»

«Judecând astfel, Curtea a violat art. 37 din legea măsurilor excepționale, și i-a dat o greșită interpretare.»

Având în vedere decizia supusă rebusului din care rezultă că proprietarul Guéchoff a închiriat o prăvălie din Calea Victoriei, Societății Colosseum, cu dreptul de sub-inchiriere, însă numai cu consimțământul scris al proprietarului. Societatea, — prin reprezentantul său, Casa Marmorosch — a sub-inchiriat prăvălia d-lui Israel Eschenasy, până la data de 23 Aprilie 1919, că, în urmă, Societatea Colosseum, chiriașul principală, notifică proprietarului că nu înțelege să profite de dreptul de prelungire a contractului său peste 23 Aprilie 1919, iar, pe de altă parte, subchiriașul Eschenasy notifică atât proprietarului, cât și chiriașului principal, că el înțelege să se folosească de dreptul de prelungire acordat de legea măsurilor excepționale; că, în aceste împrejurări, proprietarul a intentat acțiune în evacuare atât în contra chiriașului principal cât și în contra subchiriașului și Tribunalul a admis acțiunea, dar în urma apelului făcut de subchiriașul Eschenasy; Curtea, prin decizia atacată ²⁾, a admis apelul, reformând sentința Tribunalului;

Având în vedere că recurentul, prin motivele formulate, în prim rând susține ca și în fața instanței de fond, că nu s'a creat nici un raport juridic între dânsul și subchiriașul Eschenasy, de oarece Banca Marmorosch Blank, — reprezentantul legal al Societății Colosseum — care a încheiat contractul de sub-inchiriere, n'a observat rezervele ce le-a făcut prin scrisorile din 3/16 și 8/21 Aprilie 1917 și deci n'a avut consimțământul său scris la această contractare;

Considerând că, Curtea de Apel, — examinând convenția părților — constată că proprietarul a consimțit la sub-inchiriere cu anumite condițiuni, și că acest consimțământ s'a stabilit între părți, din moment ce proprietarul a lăsat pe sub chiriaș să stea în prăvălie un an de zile, fără să ceară rezilierea contractului sau să pretindă executarea condițiunilor stipulate prin scrisorile menționate în anul de sub închiriere;

Că, ceva mai mult, Curtea stabilește că a existat consimțământul și deci raport juridic între proprietar și subchiriași din împrejurările în care s'a făcut plata unei părți din chirie;

Că potrivit articolului 17 din legea proprietarilor, raportul juridic dintre proprietar și sublocatar este stabilit de drept, din moment ce proprietarul a primit sub-locațiunea;

Că instanța de fond, în cazul de față, n'a făcut de cât să interpreteze în mod suveran convenția părților, pentru a-și forma convingerea că a existat consimțământ și deci raport juridic între proprietar și sublocatar;

Că, așa fiind, atât interpretarea convenției părților cât și constatarea în fapt, din care instanța de fond

²⁾ A se vedea tot în acest număr la pag. 496.

și-a format convingerea, sunt chestiuni lăsate la suverana ei apreciere, care scapă controlului acestei Curți, așa că nu poate fi vorba de o denaturare a faptelor sau violare a art. 969 c. c., ci pur și simplu, de o interpretare a convenției părților și deci motivul I de recurs este neîntemeiat;

Considerând că odată constatat și stabilit raportul juridic dintre proprietar și subchiriaș, rămâne a se vedea dacă dispozițiile excepționale prevăzute de art. 37 din legea măsurilor excepționale își au aplicațiune și față de contractele de subinchiriere;

Considerând că dispozițiile art. 37 din legea măsurilor excepționale, — prin care se prelungește contractele de închiriere în curs sau cele ce se vor încheia — având de scop a pune stavilă specei ce s'ar putea face cu închirierea imobilelor, este o dispozițiune de ordine publică, care prin motivele care au impus-o, urmează a se aplica, fără distincțiune, atât contractelor de închiriere cât și subinchirierilor, de oarece există aceeași acțiune atât pentru chiriași cât și pentru subinchiriași, ca ei să poată fi menținuți în folosința imobilului unde locuiesc tot timpul prevăzut de lege pentru situația anormală de astăzi;

Că, de altfel, art. 37, vorbind de prelungirea contractelor de închiriere, trimite la art. 35, care prevede între altele și contractele de subinchiriere;

Că deci, cu drept cuvânt, instanța de fond a hotărât în speță, prelungit de drept contractul de sublocațiune între societ. Colosseum și intimatul Israel Eschenazy cu începere dela 23 Aprilie 1919, conform prevederilor art. 35 și 37 legea măsurilor excepționale, mai ales atunci când — adăoga Curtea de fond — subchiriașul a notificat din timp, atât proprietarului cât și locatarului principal, voința sa de a beneficia de dispozițiunile menționatei legi și deci motivul de recurs este nefondat;

Având în vedere că recurentul a renunțat la motivul I de recurs

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența dela 20 Iunie 1919

Președinția d-lui ȘTEFAN URLĂTEANU, Președinte

I. Eschenazy cu Al. Culoğlu Administrator—Sequestru al casei

Evloghie Gheorghief și Societatea Colosseum

Deciziunea Civilă No. 82

Contract de locațiune. — Sub închiriere consimțită de proprietar sub certe condițiuni. — Renunțarea locatarului principal la contract. — Prolungire de drept a contractului de sublocațiune. — Legea măsurilor excepționale art. 37.

Un contract de sublocațiune consimțit de proprietar sub certe condițiuni este valabil, chiar dacă locatarul principal a denunțat contractul; căci același contract de sub închiriere își continuă vigoarea nu în baza consimțământului aceluiaș proprietar, ci în baza dispozițiunii legii măsurilor excepționale, care prelungește de drept contractele de închiriere sau sub închiriere, această măsură fiind luată de legiuitor în interesul ocrotirii populațiunii contra vexațiunilor suferite dela proprietari.

Prin urmare, în speță, proprietarul nu poate cere pe acest temei evacuarea imobilului deținut de către apelant.

S'a ascultat d. avocat Armand Iliescu din partea

apelantului Israel Eschenazy în dezvoltarea motivelor de apel.

D. avocat V. Miculescu din partea sechestrului administrator al casei Evloghie Gheorghief și

D. avocat I. Fotino din partea Societății Colosseum în combateri.

Curtea, deliberând :

Asupra apelului introdus de Israel Eschenazy contra sentinței trib. Ilfov s. III No. 171 din 23 Aprilie 1916, prin care s'a admis acțiunea intentată de către Al. Culoğlu, sechestru-administrator al casei de bancă Evloghie Gheorghief, proprietatea lui I. E. Gheschoff, contra numitului apelant și a Societății anonime Colosseum și constatându-se de expirat contractul de închiriere intervenit între acesta și ultima societate și Gheschoff și contractul intervenit între Eschenazy și «și Societatea Colosseum», s'a dispus ca Eschenazy să evacueze dela 23 Aprilie s. v. 1919 prăvălia ce i s'a închiriat din calea Victoriei No. 27 din București;

Având în vedere că din actele prezentate și desbatutele urmate rezultă că proprietarul Gheschoff a închiriat o prăvălie din imobilul din București, calea Victoriei No. 27 Societății anonime «Colosseum» cu dreptul de subinchiriere, dar numai cu consimțământul scris al proprietarului. În baza acestui drept chiriașul Societatea «Colosseum», prin reprezentatul ei legal firma Marmorosch Blank & Comp., lucrând în calitate de negotiorum gestor, a subinchiriat acea prăvălie apelantului I. Eschenazy. Proprietarul Gheschoff a consimțit înscris la această subinchiriere, care deși se termina la 23 Aprilie 1919 totuși se prelungea de drept, conform art. 37 din legea măsurilor excepționale. Chiriașul, Societ. «Colosseum», neținând seamă de acest drept legal de prelungire de chirie al subchiriașului și lucrând contra consimțământului formal al acestui din urmă, notifică proprietarului că nu înțelege să beneficieze de beneficiile legii excepționale și că renunță la dreptul de prelungire a chiriei prăvăliei cedată apelantului, iar acest din urmă notifică formal la 20 Martie 1919 atât proprietarului Gheschoff cât și locatarului Societății «Colosseum» că utilizează dreptul său de prelungire a contractului și, consecințe acestei notificări, consemnează suma ce datoră ca chirie pe trimestrul I al anului de chirie prelungit, după ce Societatea «Colosseum» a refuzat de a primi această sumă. Astfel se naște această acțiune de evacuare îndreptată de proprietar contra chiriașului Soc. «Colosseum» cât și contra lui Eschenazy spre a-l delăsa imobilul;

În primul loc proprietarul, în susținerea acțiunii sale, pretinde că nu s'a creiat nici un raport juridic între dânsul și subchiriașul Eschenazy, în vederea că banca Marmorosch Blank, care a încheiat contractul, n'a observat rezervele ce le-a făcut și cari dovedesc că n'a avut consimțământul său scris la această contractare;

Considerând că odată ce este stabilit în fapt că locatarul Societatea «Colosseum» puteacontracta subinchirierea cu consimțământul scris al proprietarului, este cu prisosință dovedit că un asemenea consimțământ scris și categoric din partea acestuia din urmă s'a dat, căci în urma tratativelor urmate între banca Marmorosch Blank & Co., reprezentanta Societ. «Colosseum» și proprietar, rezultă lămurit din ultima scrisoare a acestuia din 8/21 Aprilie 1919, că dânsul precizează că acordă consimțământul sub trei condițiuni și anume:

1) Ca banca Marmorosch să garanteze că Societatea «Colosseum» va aproba această subinchiriere făcută în numele ei; 2) că sublocatarul să nu schimbe destinația imobilului și 3) că această subinchiriere să nu schimbe întru nimic contractul principal dintre proprietar și

Societatea «Colosseum» după care era stipulat pentru aceiași prăvălie un preț mai ridicat decât acel fixat prin contractul de subînchiriere și în tot cazul ca banca Marmorosch să devie garantă în cazul când societatea «Colosseum» ar ridica vreo obiecțiune pentru plata integrală a chiriei;

Considerând că din cele urmate în fapt se stabilește că deși Banca Marmorosch Blank n'a mai răspuns și la această scrisoare, totuși consimțământul părților e stabilit pe deplin, căci proprietarul Gheschoff a permis ca Eschenazi să facă contractul la care trata, de oarece l-a lăsat să intre în imobil și să stea sub ochii săi ca subchiriaș un an întreg până ce a expirat contractul de închiriere și s'a răzgândit după un interval atât de lung ca să pretexthesize neîndeplinirea condițiilor existente în scrisoarea sa când a dat consimțământul de subînchiriere, condițiuni cari priveau pe Societatea «Colosseum» și cari au fost executate în totul, de oarece nici nu se plânge proprietarul că nu i s'a plătit ceva din totalul chiriei de către chiriașul Societate sau că s'a schimbat destinațiunea imobilului și aceasta ca să îndepărteze din localul închiriat pe Eschenazi, care este în tot dreptul de a-și exercita prelungirea contractului de subînchiriere, formal consacrat de lege. Odată ce Gheschoff a consimțit la subînchiriere, nu-l putea privi pe sublocatar dacă chiriașul plătea mai puțin decât prețul subînchirierii sau dacă proprietarul mai avea și un garant. Pentru subînchiriere este suficient consimțământul proprietarului, care se constată că a fost dat urmat de execuțiunea voluntară, dovedită prin primirea subchiriașului în imobil până la terminarea contractului, fiind sigur că dacă lui Gheschoff nu i-ar fi convenit ar fi cerut rezilierea contractului principal de închiriere pentru călcarea de condițiuni, adică a unei subînchiriri fără consimțământul său. Apoi din faptele urmate se stabilește că s'a primit de societate chiar condițiunile impuse de proprietar de către cel ce trata în numele chiriei societății, pentru că din scrisoarea menționată a proprietarului mai rezultă că primirea accontului de chirie ce s'a dat de subchiriaș Băncii Marmorosch Blank și de către acesta proprietarului în lipsa Societății «Colosseum», va servi drept consimțire definitivă a subînchirierii și nu s'a contestat că s'a primit acest accont, căci Gheschoff pretinde prin acțiunea de față numai îșgonirea subchiriașului, sub pretext că a intrat în imobil fără voia sa și nu are vreun rest de plată de chirie;

Considerând în fine că netemeinicia pretențiunei proprietarului mai rezultă din împrejurarea că el discută atât de tardiv numai în principiu că consimțământul sau la subînchiriere s'a dat sub certe condiții, fără a pretinde măcar că ele nu s'au realizat, și din cele stabilite în instanță, după cum s'a arătat mai sus, se dovedește din examinarea faptelor necontestate, că zisele condițiuni s'au și realizat în totul în decursul anului de subînchiriere; căci în primul loc este cert că Societatea «Colosseum» a aprobat această închiriere, neinvocându-se că reprezentantul ei la întoarcere ar fi făcut vreo obiecțiune contra acestui act de gestiune întreprins de Banca Marmorosch Blank, apoi în al doilea loc subchiriașul Eschenazi n'a schimbat destinațiunea prăvăliei dată prin contract, prăvălie subînchiriată, neinvocându-se că acest din urmă ar fi călcat această clauză impusă intrării sale în imobil și, în fine, cesțiunea garanției băncii Marmorosch Blank & Co. fiind subordonată vreunei obiecțiuni de neplată integrală a chiriei de către Societatea «Colosseum», deosebit că nici nu poate fi pusă în discuție față cu sublocatarul, dar chiar în fapt nici n'a fost nevoie de recurs la această garanție în tot cursul subînchirierii, într-

cât Gheschoff nu susține că în acest interval nu i s'a plătit de chiriaș chiria mai ridicată ce trebuia să i se plătească pentru prăvălia subînchiriată. Dealtminte-rea, nici nu s'ar putea înțelege pentru care motive contractul lui Eschenazi a putut să stea în picioare în toată durata subînchirierii prevăzută prin contract, cu toate rezervele și condițiunile atașate consimțământului proprietarului realizate în totul și să nu fie valabil tocmai la sfârșit, când aceluiaș contract de subînchiriere i se continuă vigoarea nu în baza consimțământului aceluiaș proprietar, dar în baza unei dispozițiuni legale și într-un interes social, legiuitorul luând această măsură de prelungire peste termenul contractelor de închiriere sau subînchiriere pentru a ocroti populațiunea în urma vexațiunilor suferite din cauza războiului;

În aceste împrejurări neputând fi contestat consimțământul dat de proprietarul Gheschoff, i se poate opune dreptul de prelungire legal al contractului de către Eschenazi, care în stabilirea dreptului său a și notificat la timp atât proprietarului cât și locatarii Societatea «Colosseum» despre prelungirea contractului său de sublocațiune; și întrucât dar notificarea de denunțare a contractului făcută exclusiv de către Societatea «Colosseum» nu poate vătămă drepturile necontestate ale lui Eschenazi, acesta și le poate cu drept exercita și, deci, Curtea constată că acțiunea de evacuare intentată în contra intimatului I. Eschenazi și a Societății anonime «Colosseum» este cu totul neîntemeiată și ca atare urmează a se admite apelul făcut de I. Eschenazi și a se respinge acțiunea făcută de Al. Culoğlu, sechestr administrator al Casei de bancă Evloghie Gheorghieff, în contra susnumiților.

Văzând și cererea de cheltuieli de judecată și apreciând, le fixează la suma de lei 300.

Pentru aceste motive, Curtea, în majoritate, admite apelul, etc.

(ss) *G. D. Maxim, I. Manu, N. Algiu.*

Grefier, (s) *Al. Rădulescu.*

O p i n i u n e

Asupra apelului făcut în termen de I. Eschenazi prin petiția înreg. la No. 1185/919, contra sentinței tribunalului Ilfov s. III No. 171/919;

Având în vedere că prin sentința apelată tribunalul a admis acțiunea intentată de Al. Culoğlu ca sechestr administrator al averii I. E. Gheschoff, contra societății anonime «Colosseum» și a lui I. Eschenazi și E. Feldman Felon, i-a contestat că contractul de închiriere autenticat de trib. Ilfov secția de notariat la No. 19092/915, cu Societatea «Colosseum» ca expirat la 23 Aprilie 1919; că, prin urmare, dela acea dată se desființează și contractul prin care Societatea «Colosseum» a subînchiriat apelantului niște prăvălii și ordonă ca subchiriașii să evacueze acele prăvălii la 23 Aprilie 1919;

Având în vedere că din actele depuse la dosar și concluziunile orale și scrise ale părților se constată în fapt următoarele: Între I. Gheschoff ca proprietar și Societatea «Colosseum» s'a încheiat contractul autenticat de trib. notariat Ilfov la No. 19092/915, prin care cel dintâi închiriază societății cele două prăvălii din calea Victoriei 27 până la 23 Aprilie 1919, cu preț de 24000 lei anual, cu clauză expresă că chiriașul are dreptul a subînchiria aceste prăvălii numai cu consimțământul înscris al proprietarului. În cursul locațiunei Banca Marmorosch Blank et Comp., lucrând ca girantă de afaceri a soc. «Colosseum», cere consimțământul proprietarului Gheschoff de a subînchiria

aceste prăvălii lui Eschenazi și Feldman, iar proprietarul prin scrisorile adresate Banței Marmorosch Blank din 3/16 și 8/21 Aprilie 1917 arată și explică modul și condițiile în cari își dă consimțământul pentru această subînchiriere, adică că înțelege a primi chiria numai dela Soc. «Colosseum» și că ține răspundătoare pentru plata chiriei și toate stipulațiunile din contract pe aceasta și Banca Marmorosch Blank; Banca Marmorosch nu face obiecție decât asupra răspunderii și garanției ce proprietarul o cere dela dânsa, iar Gheschoff prin scrisoarea din 8/21 Aprilie 1917, repetând condițiile sale din prima scrisoare dela 3/16 Aprilie 1917, arată din nou că nu înțelege a da consimțământul său la subînchiriere decât ca să nu se modifice nimic din contractul cu Societatea «Colosseum» și că prin urmare, atât pentru plata chiriei cât și pentru toate stipulațiunile din contract, Societatea «Colosseum» să fie responsabilă către proprietar, apoi pe baza acestor condițiuni Soc. «Colosseum» închiriază lui Eschenazi și Feldman până la 23 Aprilie 1919 prăvăliile societății cu contractele vizate de Administrația financiară a Capitalei la No. 497 și 4213/918. În urmă, la 29 Ianuarie 1919, Soc. «Colosseum» face cunoscut proprietarului I. Gheschoff, prin o notificare, că nu înțelege să beneficieze de dispozițiile art. 37 din legea măsurilor excepționale și că poate dispune de prăvălii dela 23 Aprilie 1919, dată când contractul din 1915 expiră; această notificare a fost comunicată de Societatea «Colosseum» și sublocatarilor Eschenazi și Feldman la 8 Febr. 1919, iar acești sublocatari au făcut cunoscut în urmă proprietarului că ei înțeleg să beneficieze de dreptul de prelungire a contractului conform legii excepționale și au și făcut oferte reale de plată, depunând chiria pe semestrul Aprilie—Octombrie 1919;

Având în vedere că astfel fiind faptele, trebuie a se examina dacă prin faptul că proprietarul I. Gheschoff a autorizat subînchirierea cu anume condițiuni, mai ales aceea de a menține ca răspunzător de chirie tot pe locatarul principal, prin aceasta chiar s'a creat un raport juridic între proprietar și sublocatar, care să autorize pe acest din urmă de a beneficia de prelungirea contractului conform legii măsurilor excepționale;

Având în vedere că contractul principal dintre proprietarul I. Gheschoff și locatarul principal Soc. Colosseum prevede că subînchirierea e permisă numai cu consimțământul înscris al proprietarului; că în cursul executării contractului, proprietarul a autorizat pe locatarul principal să subînchirieze o parte din imobil până la expirarea contractului, însă în condițiile prevăzute în scrisorile din 3/16 și 8/21 Aprilie 1917 și din această autorizare se deduce la apelant nașterea raportului juridic dintre proprietar și sublocatar;

Având în vedere că, în drept, conf. art. 1418 c. c. chiar când contractul nu interzice subînchirierea și locatarul a subînchiriat, sau când de și contractul o interzice și proprietarul a consimțit în urmă, în ambele ipoteze se recunoaște de doctrină că sublocatarul nu are nici o acțiune directă în contra proprietarului pe baza contractului de subînchiriere;

Având în vedere că raportul juridic creat de legea proprietarilor între aceștia și sublocatar, fiind numai în favoarea proprietarului și numai relativ la plata și încasarea chiriei pe care nu ar plăti-o locatarul principal, ca o garanție mai mult pentru proprietar, această lege nu poate avea o întindere mai mare decât cea dată de legiuitor de a pedepsi pe proprietar și nu se poate deduce din ea că și sublocatarul ar avea vre-o acțiune contra proprietarului. Că în raportul termenii art. 17 care spune că locatarul principal e considerat descărcat față de locatarul său dacă locatarul a acceptat subînchirierea,

nu se poate înțelege decât cazul când proprietarul a luat parte la contractul dintre locatar și sublocatar, iar nu și în cazul când proprietarul a dat numai voia să subînchirieze fără să se amestice în condițiile contractului dintre părți, conform cu care sublocatarul nu poate să aibă nici un fel de acțiune contra proprietarului cu atât mai mult că în speța de față proprietarul nu numai că nu a intervenit la contractul de subînchiriere, dar prin condițiile puse de el în scrisorile prin care autoriză subînchirierea și din termeniile întrebunțați se constată totemai contrariul, adică nu voia să aibă raport decât cu chiriașul principal, dela care înțelege să primească chiria ținându-l tot pe dânsul răspunzător și pentru plata stipulațiunilor din contract;

Considerând că ast-fel fiind, e evident că din autorizațiunea dată de proprietarul I. Gheschoff locatarul principal Soc. Colosseum de a subînchiria, autorizațiunea dată cu rezerva expresă că nu înțelege să renunțe la stipulațiunile contractului principal și că din contră înțelege a încasa chiria tot dela locatarul principal, după cum s'a întâmplat în fapt, nu s'a creiat pentru sublocatar vre un contract nou între ei și proprietar, a cărui prelungire să o poată cere peste durata contractului principal sau pe care legea măsurilor excepționale să le poată prelungi;

Având în vedere că pe lângă acestea din nici un text din legea măsurilor excepționale nu rezultă, că s'a abdicat dela toate principiile de drept mai sus expuse și se înțelege să prelungească și contractele de subînchiriere, în contra voinței locatarului principal, când contractul fiind expirat și când locatarul principal denunță contractul și declară că nu înțelege să beneficieze de dispozițiile legii excepționale, căci această dispoziție e o facultate ce legea o dă locatarului principal și nu e de ordine publică ca să se poată sublocatarul prevala de ea și deci nu poate sublocatarul prevala că o facultate pe care legea excepțională o pune la dispoziția locatarului principal, să o transforme prin simpla lui voință în obligațiune, căci a admite o ast-fel de situațiune și a declara prelungite aceste contracte accesorii, în contra voinței locatarului principal, ar însemna a crea această situație anormală în care sau proprietarul renunță la garanția locatarului principal pe care el și-a rezervat-o în mod expres, sau se prelungește responsabilitatea și garanția a acestuia în contra voinței lui pentru un contract pe care declară că îl denunță, lucru ce nu e admisibil;

Că de alt-fel, în specie, din chiar contractele de subînchiriere, sublocatarilor, art. 8 declară că au luat cunoștință de contractul principal de închiriere, primese toate condițiile din el și se obligă ale execută; ori dacă dela început ar fi avut intenția de a pretinde prelungirea subînchirierii, aceasta trebuia să facă obiectul unei clauze speciale, întru cât contractul principal expiră la 23 aprilie 1919, iar pe de altă parte luând cunoștință de contractul principal în care se prevede că subînchirierea trebuie autorizată de proprietar, în mod neîndoelnic a trebuit a cere locatarului principal să arate permisul de subînchiriere și deci și din acest punct a putut vedea dela început condițiile cu cari a subînchiriat și pe cari acela căuta să le eludeze;

Considerând că ast-fel fiind apelul e nefondat și cătă a se respinge;

(ss) A. Urlițeanu; V. Antonescu.

A apărut *Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare*, cu modificările aduse prin Decretele-legi No. 1638 și 2221 bis/920, și expunerea de motive și indexul alfabetic, întocmită de D-l E. C. Decusară. Tipărită pe hârtie velină. Preț 10 lei. Depozit general la „Curierul Judiciar“.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: D. Ganeff prin d. av. Tonceff.

Intimat: D. Piacel, prin d. av. Ilie Ionescu.

Recurs în Casație.—Unde trebuie depus.—**Condițiunile cerute când este depus la instanța de fond.**—**Consecințe cu privire la termenul depunerii motivelor de casare.**—**Art. 42 legea organică a înaltei Curți.**

Legea proprietarilor.—**Dacă în procedura acestor legi se poate ataca titlul proprietarului? Soluție negativă.**

Violența.—**Condițiunile cerute pentru existența acestui viciu de consimțământ.**

a) Deși părțile pot depune recursul lor și la greșa instanțelor de fond, valabilitatea recursurilor astfel introduse este însă condiționată de primirea și înregistrarea în termen a recursului la greșa Înaltei Curți;—de aici urmează că termenul acordat recurentului de art. 42 din legea organică a Înaltei Curți pentru depunerea mijloacelor de casare, urmează să fie calculat din momentul înregistrării recursului la greșa Curții, iar nu din momentul primirii recursului de către grefele instanțelor de fond.

b) Pe calea sumară și urgentă a legii proprietarilor nu se poate contesta titlul de proprietate, când titularul deține drepturile sale de proprietate dela însăși persoana cu care chiriașul contractase contractul de locațiune și în ale cărui drepturi se investise noul proprietar.

c) Violența nu poate constitui un viciu al consimțământului și deci o cauză de reziliere a convențiunii contractată sub imperiul ei, de cât atunci când a fost nedreaptă de natură a viciu consimțământului părții.—(Cas. I, decizia No. 231 din 4 Iunie, 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Caliacra No. 17/1920).

Recurent Hristo Mexi, prin d. av. Raicoviceanu

Intimat: Coralie Stamatescu, prin d. av. Parascivescu.

Stare de diviziune.—**Acte de administrație săvârșite de coproprietari.**—**Dacă pot fi impuse celorlalți coproprietari.**—**Soluție negativă.**

În timpul indiviziunii un coproprietar asupra unui imobil poate, în virtutea dreptului său real asupra fiecărei fracțiuni din imobil, să se opună la actele de administrație săvârșite de coproprietarii ceilalți.

Prin urmare, un asemenea proprietar nu poate fi silit de coproprietarul său a suferi un act de administrație, sau să renunțe la anularea unui contract de închiriere, care-l prejudiciază.—(Cas. I, deciziunea No. 241 din 9 Iunie, 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei No. 120/1919 a Curții de apel București s. IV-a).

SECȚIA II

Recurent: Casa centrală a Bănelor populare, lipsă.

Parte civilă.—**Recurs.**—**Modul de judecare.**—**Aplicațiunea dispozițiunilor din procedura civilă, nu din cea penală.**

Deși este adevărat că în materie penală Curtea de Casație este, în drept și chiar datoră să judece recursul părții condamnate care nu se prezintă în instanță, și anume atât după mijloacele de casare formulate cât și invocând din oficiu alte mijloace omise de recurent, totuși însă nu este tot astfel în ce privește recursul părți civile.

Într-adevăr, deși acțiunea privată și cea publică, izvorâte dintr'un delict pot fi urmărite înaintea aceleiași instanțe care este investită cu judecarea acțiunii publice, totuși acțiunea privată rămâne cărmuită de regulile de procedură civilă în ce privește modul în care trebuie să fie susținută.

Prin urmare, dacă recurentul parte civilă nu se prezintă în instanță, recursul său urmează a fi respins ca nesustținut.—(Cas. II, deciziunea penală No. 928 din 23 Iunie, 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Dolj s. III-a No. 430/917).

Regulament de competență după cererea comisarului regal al corp. I de armat, în afacerea privitoare pe Marcus Druckman și alții.

Crime de înaltă trădare comise de civili.—**Competința instanțelor penale militare pentru instruirea și judecarea lor în timpul stării de război.**—**Art. 32 titlul II adițional c. j. m.**

Potrivit art. 32 titlul II adițional al Cod. justiției militare, sunt supuși jurisdicțiunii Tribunalului militar toți acei cari vor fi comis crime de trădare prevăzute de codul penal și codul justiției militare;

Această competență excepțională este aplicabilă cât timp durează starea de război;

Până în prezent armata nu a fost trecută pe picior de pace și în consecință instanțele militare sunt în drept să instruiască și astăzi crimele de trădare imputate civililor.—(Cas. II, deciziunea penală No. 1037 din 7 Iulie, 1920, prin care s'a regulat competența).

Recurent: G. Nichitiu și alții lipsă.

Tălhărie.—**Violențe exercitate asupra victimei pentru ca inculpatul să poată scăpa.**—**Existența crimei și în acest caz.**—**Art. 317 al. II codul penal.**

Legea nu cere ca autorul tălhăriei să-și fi însușit chiar lucrul furat pentru existența acestei infracțiuni, ci este de ajuns ca să se fi comis violențe cu intenția de a putea scăpa, indiferent dacă a avut timpul și posibilitatea de a obține lucrul pentru care s'a comis tălhăria. Chiar textul art. 317 al. II prevede că este de ajuns ca violența sau amenințarea să se fi comis pur și simplu numai «spre a putea să scape», chiar fără a lua lucrul furat.—(Cas. II, deciziunea penală No. 769 din 19 Mai, 1920, prin care s'a respins recursul contra deciziei No. 11/1920 a Curții cu jurați din jud. Ismail).

SECȚIA III

Recurent: S. Spulbereanu, prin d. av. I. N. Miclescu.

Intimat: Minist. Instrucțiunii publice prin d. av. J. Demetrescu.

Funcționar înamovibil al Ministerului de instrucțiune.—**Transferare în alt serviciu.**

Condițiuni.—Art. 105 din legea de organizare a ministerului.

Inamovibilitatea acordată funcționarilor Ministerului instrucțiuni publice prin art. 105 din legea sa organică implică în înțelesul logic și rațional al cuvântului, staționarea funcționarului în localitatea de reședință a funcțiunii sale și prin urmare el nu poate fi transferat într'alt serviciu chiar similar care să aibă alt sediu sau altă reședință, de cât numai cu consimțământul său.—(Cas. III, deciziunea No. 248 din 2 Iulie, 1920, prin care s'a admis recursul în contra transferării recurentului ca inspector școlar de la circ. Craiova la circ. Pitești).

Recurent: Petre D. Roșianu, prin d. av. P. Poni.

Intimat: Minist. cultelor prin d. av. D. Rosetti.

Funcționar îndepărtat ilegal din funcțiune.—Recurs în contencios.—Drepturile căștigate în caz de reușită.—Art. 63 din legea Curții de Casație.

Oricât de ilegală a fi îndepărtarea unui funcționar din postul ocupat de dânsul, această ilegalitate nu poate atrage nulitatea numirii celui care l'a înlocuit, dacă condițiile de numire sunt îndeplinite.

Singurul drept pe care legea îl acorda funcționarului înlocuit pe nedrept este recursul în contencios, recunoscându-i-se în caz de reușită dreptul de a păstra, până la reîntegrarea sa în primul loc vacant, leaful gradului și vechimea ce a avut-o înainte de a fi înlocuit, legea nu prevede însă dreptul ca cel numit în locul său să fie îndepărtat pentru a-i da posibilitatea de a fi reîntegrat, ci din contra reîntegrarea nu se poate face de cât la prima vacanță și numai din acel moment curge pentru dânsul dreptul la daune în caz de neîntegrare. Aceasta rezultă din art. 63 din legea organică a Curții de Casație.—(Cas. III, deciziunea No. 249 din 2 Iulie, 1920, prin care s'a admis recursul făcut în contra transferării recurentului din funcțiunea de defensor eclesiastic în cea de sub șef de birou).

Recurent: Ministerul de finanțe prin d. av. C. Marinescu.

Intimat: L. Scornide lipsă.

Legea timbrului.—Legate particulare.—Taxe succesoriale.—Deciziunea minist. de finanțe.—Cui poate fi comunicată pentru taxele succesoriale datorite de legatarii particulari.—Art. 73 al. II din lege.

Potrivit art. 73 al. II din legea timbrului executorii testamentari sunt ținuți, să facă și plata taxelor datorite de legatarii particulari ai succesiunii, fiind în drept a le reține din legate.

De aici rezultă că comunicarea deciziei de impunere a Ministerului de finanțe în ce privește taxele datorite fiscoșilor de legatarii particulari, bine și legal este făcută către executorii testamentari cari sunt mandatarii legali ai moștenitorilor.—(Cas. III, deciziunea No. 233 din 32 Iunie, 1920, prin care s'a casat sentința No. 160/1919 a Trib. Argeș).

La înalta Curte de Casație aflându-se vacant un post de ajutor de Grefier, amatorii pot să-și adreseze cererile d-lui Prim-președinte al aceleiași Curți.

Tip. Soc. anon. CURIERUL JUDICIAR, București Rahovei 5, TELEFON 13/29.—Autor: Avocat I. Codreanu—c 7189

BANCA MARMOROSCH, BLANK et Co. S. A. înștiințează clientela să-și rețină din vreme casetele, de cari are nevoie pentru conservarea valorilor, prezentându-se la serviciul de casete, pus la dispozițiune în acest scop deocamdată, în orele 9 jum. a. m.—1 p. m. în fiecare zi de lucru, iar Sâmbăta numai în orele 9 jum.—12 a. m.

Acest serviciu este înzestrat cu cele mai moderne instalațiuni atât în ce privește siguranța cât și înlesnirea întrebuințării casetelor.

Primul dela Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. următoarele spre publicare:

Pentru a răspunde diferitelor întrebări ce ni se adresează, avem onoarea a aduce la cunoștința publicului că s'a adus și predat de noi Ministerului de Industrie și Comerț cantitatea de zece milioane șase sute de mii kilograme zahăr, prin urmare șase sute de mii kilograme mai mult decât am contractat cu statul.

Prețul zahărului predat a fost de 1.92 franci (un franc și nouăzeci și două centime) kilogramul.

Predarea zahărului s'a început în luna Septembrie 1919 și terminat la sfârșitul lunei trecute.

Banca Marmorosch, Blank & Co. . A.

Sub presă în Editura Curierului Judiciar: Legile referitoare la Procedura penală ungără rămase în vigoare în Transilvania, Banat etc. cuprinzând: legea despre procedură penală cu toate modificările și completările ulterioare, legea despre Curțile cu jurați, legea penală referitoare la infractorii minori și regulamentul privitor la procedura pentru contravențiunile la monopoliuri, traduse de D-nii: Romul Pop, Președinte la Curtea de Apel Tg. Mureș și Vl. Macrodineanu, consilier la aceea curte, fost Prim-procuror și președinte de Tribunal în vechiul regat.

Lucrarea va cuprinde 20 coale tipar, format mare. Prețul cu care se va pune în vânzare e 40 lei. Pentru cei cari se vor înscrie ca abonați și vor achita anticipat, vor plăti numai 35 lei.

Abonamentele se primesc pe listele ce s'a trimis și la București la „Curierul Judiciar“ prin mandat postal.

Amatorii să se grăbească a se înscrie, căci din cauza scumpirii hârtiei se tipărește un număr restrâns de volume.

TIPOGRAFIA SOC. ANON.

„CURIERUL JUDICIAR“

PROCURANDU-ȘI TOATE MAȘINILE
ȘI MATERIALELE NECESARE INDUSTRII GRAFICE

EXECUTĂ ÎN CONDIȚIUNI IREPROȘABILE
TOATE LUCRĂRILE ATÎNGĂTOARE de BRANȘA

TIPARULUI PRECUM:

CĂRȚI de ORICE FEL, REGISTRE, IMPRIMATE
de BIUROU, ETC.

BUCUREȘTI, RAHOVEI, 5 (lângă Palatul Justiției)